

Kontinuitet i internationella operationer

Inträdesanförande i Kungl Krigsvetenskapsakademien avd I den 21 november 2000 av överste Anders Brännström

Det är Sveriges nationaldag, den 6 juni 2000. Den svenska Kosovo-bataljonen har besök av försvarsminister Björn von Sydow. Försommarsolen lyser över den svenska förläggningen Camp Victoria några kilometer sydost om provinshuvudstaden Pristina. En helikopter hämtar försvarsministern med följe. Jag medföljer i egenskap av förbandschef.

Vi landar vid en svensk plutonsförläggning vid provinsgränsen mot Serbien, gör uppsittning i pansarbandvagnar för vidare färd till en postering några kilometer österut. Lugnet i den vackra ekskogen bryts av stridsfordonens motorljud och snart välkomnas vi av chefen på platsen, en svensk sergeant. Han har ett meddelande till mig från bataljonsstaben: "Folk-samling om 300–400 personer i Gracanica. Tre fordon brinner."

Jag påminns ånyo om vad taktikläraren vid Militärhögskolan lärde oss att "inget läge är det andra likt", lämnar försvarsministern i mina medarbetares händer och inväntar en helikopter, som skall transportera mig till avsett område. När

jag stiger in i helikoptern upplyser föra-ren mig om att brigadchefen, general Richard Shirreff, och hans livvakter har tvingats skjuta sig ur en situation i den aktuella byn för någon halvtimme sedan.

När jag som många gånger förut kommer in i den serbiska byn Gracanica är det mycket lugnt. Folket har återgått till normala sysslor. Den vanliga öppenheten står dock inte att återfinna. Byborna verkar närmast skamsna. Längs bygatan står vraken efter fyra utbrända albanska fordon. De skadade har borttransporterats och som genom ett under har ingen människa avlidit.

Med denna vinjett inleder jag mitt inträdesanförande som handlar om internationella insatser.

Ibland tycker jag att debatten är alltför fokuserad på just den uppgiften. Det viktigaste för Försvarsmakten är att förbereda försvar av landet Sverige och om inte den avskräckning som det medför lyckas, kunna försvara nationen mot väpnat angrepp. För att kunna uppfylla det grundläggande kravet är förmågan till väpnad strid det centrala.

Svenska soldater går emot rasande serber vid ett upplopp i Gracanica den 6 juni 2000.

Det jag behandlar i mitt inträdesanförande är inte väpnad strid eller Försvarens huvuduppgift, utan en annan viktig uppgift, *internationella insatser*.

Avgränsningar

Jag avhandlar svenska förband i internationell tjänstgöring och avgränsar mig till att beskriva det som ibland kallas rotationsbataljoner. Med rotationsbataljoner menas förband som tar över en uppgift från ett annat förband och efter en tid, i regel sex månader, överlämnar uppdraget till nästa. De särskilda förhållanden som upprättandet av en ny mission innebär inryms inte i den här redovisningen.

Som en inledning vill jag nämna något om min bakgrund och därmed erfara-

renheterna som framställningen bygger på.

Jag tjänstgjorde som bataljons- och kontingentschef i Kosovo under perioden april till oktober 2000. Tjänstgöringen föregicks av utbildning vid Sveriges Internationella Kommando (SWEDINT) under januari till mars samma år.

Under vintern 1982–1983 tjänstgjorde jag på Cypern som chef för en skyttepluton vid den svenska FN-bataljonen 81 C. Det är ett tag sedan och det var i många stycken en mission olik den i Kosovo. Ändå vill jag framhålla att de erfarenheter jag erhöll under Cyperntjänstgöringen varit mycket värdefulla för mig i Kosovo.

Ursprungligen var jag uttagen som chef för den trettonde svenska Bosnien-

bataljonen. Jag levde med den uppgiften i knappt ett år. Jag genomförde två rekognosceringsresor till Bosnien och Herzegovina och var väl förberedd för uppgiften. Verkligheten blev i stället att min stabschef – överstelöjtnant Lennart Fredman vid Jämtlands fältjägerregemente – fick uppgiften att avveckla Bosnienmissionen som chef för den reducerade bataljonen BA 99.

Som förberedelse för tjänstgöringen i Kosovo fick jag förmånen att genomgå flera internationella kurser, Partnership for Peace Staff Officers Course vid SWEDINT, International Commanding Officers Course vid Armed Forces International Centre i Norge och Integrated PfP and OSCE Course vid NATO Defence College i Italien.

Missionen

Sverige har deltagit i internationella insatser under lång tid och på många ställen. Erfarenheter från Kongo, Mellanöstern, Cypern, Bosnien och Herzegovina och andra ställen uppvisar med säkerhet många likheter med Kosovo. På några punkter är Kosovomissionen ändå unik. Jag vill kort nämna några bakgrundsfakta.

Presentationen är kortfattad, inte på något sätt fullständig och dessutom subjektiv, liksom alla andra skildringar från Kosovo.

De två mest betydelsefulla befolk-

ningsgrupperna i Kosovo – albaner och serber – har väsentligt skilda historieber beskrivningar. Där torde en stor del av problemen återfinnas.

Den albanska historien beskriver albanerna som arvtagare till de illyriska folkstammar som i många tusen år befolkade delar av Balkanhalvön. Albanerna har alltid funnits i området och har alltid varit förtryckta av andra folk – romare, serber och turkar.

Enligt den serbiska historien kom serberna till området i samband med de slaviska folkvandringarna på 600-talet. Serbernas storhetstid var 1100- till 1300-talen då Serbien styrdes av kungar och den serbiska ortodoxa kyrkan blev självständig. Under den nästan 500-åriga turkiska ockupationen bevarades den serbiska identiteten, inte minst genom kyrkans försorg. Albanerna har enligt den serbiska historieber beskrivningen kommit till Kosovo under senare tid. I kriget mellan Habsburg och Osmanska riket hamnade ofta serberna mellan de krigförande parterna. Några gånger så allvarligt att stora delar av befolkningen utvandrade från Kosovo. Vid sådana och andra tillfällen invandrade många albaner.

Historien om Balkan och Kosovo under det andra årtusendet skulle kunna göras mycket omfattande. Jag har valt att här inte presentera mer än det för sammanhanget absolut nödvändiga, och övergår nu till den senaste händelseutvecklingen.

Kriget våren 1999 avslutades med en

---

1 Säkerhetsrådets resolution 1244 (1999), 1999-06-10, <http://www.un.org/Docs/scres/1999/99sc1244.htm>.

resolution från FN:s säkerhetsråd.¹ Den utgör grunden för Förenta Nationernas arbete under benämningen UNMIK (United Nations Mission in Kosovo). Resolutionen utgör också grunden för den väpnade styrkan KFOR (Kosovo Forces), där bland andra den svenska bataljonen ingår.

KFOR bestod sommaren 2000 av drygt 40 000 soldater från knappt 40 länder. Styrkan var organiserad med NATO som grundstruktur, men med ett stort inslag av såväl alliansfria länder, som länder från forna Warszawapakten. KFOR hade delat in operationsområdet i fem brigadområden.

MNB (C) (Multinational Brigade Centre) hade Storbritannien som ledande nation, vilket innebar att brigadchef och brigadfunktioner som artilleribataljon, ingenjörbataljon och andra enheter var brittiska. Brigaden bestod i övrigt av två brittiska bataljonstridsgrupper, en norsk, en finsk och den svenska.

Den svenska bataljonen bestod under mitt chefskap av en bataljonsstab, ett stabs/understödskompani, två mekaniserade skyttekompanier och ett trosskompani. Huvuddelen av tiden hade jag dessutom en brittisk skvadron underställd. Vid de operationer som genomfördes hade jag brittiska, finska, norska och kanadensiska förband underställda, allt ifrån någon dag upp till flera veckor.

För att göra framställningen mer fullständig vill jag kort beröra den operativa planeringen. I grunden genomförde min bataljon fredsbevarande uppgifter inom ramen för brigadens operationsplan Agricola III. Innebörden av detta var att

vi strävade efter att vidmakthålla och utveckla traditionen från tidigare svenska fredsbevarande missioner.

Som motsats till Agricola III stod operationsplanen Critical Effort. Den innebar att vi efter högst några dygns förberedelsestid skulle kunna genomföra avvärjningsstrid för att förhindra den jugoslaviska armén att invadera Kosovo. Operationen liknade mycket den strid som jag som officer vid Norrbottens regemente och Norra militärområdesstaben förberett för att avvärja ett sovjetiskt anfall, vars syfte var att invadera norra delarna av Sverige.

Mycket generaliserat uppfattar jag situationen så, att före kriget 1999 förtrycktes stora delar av den albanska befolkningen av de jugoslaviska myndigheterna. Efter kriget kom terrorn och förföljelsen i stället att i huvudsak drabba den kvarvarande kosovoserbiska befolkningen.

Svårigheten i detta sedan århundraden konfliktdrabbade område är att mycket av resonemanget bygger på generaliseringar, som jag just försökte undvika men ändå möjligen gjorde mig skyldig till. Jag syftar på att man samlar ihop uppfattningar, handlingar och illdåd till hela folkgrupper. Serberna gjorde så, albanerna så och så vidare. De grundläggande problemen kommer inte att kunna lösas förrän man lyckas inse att bland alla världens folk och nationer finns goda krafter, som måste understödjas och utvecklas och destruktiva som måste motarbetas.

Sammanfattningsvis kan situationen i Kosovo beskrivas som ett område med djupa historiskt betingade motsättningar

mellan befolkningsgrupperna. I landet finns vapen, ammunition och sprängmedel undagömda i stort sett i varje hussamling. När och var som helst kan konflikter bryta ut, vapnen komma till användning och därigenom kravaller och upplopp uppstå.

Sådan var och är vardagen för den svenske KFOR-soldaten.

Metoder

Jag vill fortsätta framställningen med att redogöra för de metoder vi använde och som jag hoppas kan tjäna till fortsatt utveckling för våra efterträdare i Kosovo, Försvarmakten hemma i Sverige och även för Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Samma dag som jag övertog ansvaret för den svenska bataljonens område, den 8 april 2000, utgav jag en dagorder till förbandet. Den kom under missionen att utgöra det beslut i stort som vi arbetade efter.

Den viktigaste förutsättningen för bataljonens lösande av tilldelade uppgifter, är en god sammanhållning och förbandsanda. Därför skall chefer på alla nivåer och all övrig personal ständigt ägna dessa faktorer största uppmärksamhet.

Bataljonens uppgifter i Kosovo skall lösas genom att uppträda FAIR, FIRM, FRIENDLY.

Parterna i området skall uppleva att de som samarbetar och följer bataljonens anvisningar bemöts på ett positivt sätt av bataljonen. De som agerar på annat sätt kommer att ha problem med den

svenska bataljonen tills de ändrat sitt beteende (FAIR).

Bataljonen skall aktivt visa närvaro över hela förbandsområdet, främst genom patruller, vägspärrar och posteringar. Bataljonen skall ingripa med de medel som behövs intill användande av vapenmakt om så erfordras (FIRM).

Kontakt och samarbete skall utövas med alla befolkningsgrupper på alla bataljonens befälsnivåer och underavdelningar. Humanitär hjälp skall bedrivas med bataljonens egna resurser, men främst genom att understödja andra organisationer (FRIENDLY).

Genom att uppträda FAIR, FIRM, FRIENDLY skall bataljonen avskräcka från brott mot ordningen och ingångna avtal och – genom det förtroende som bataljonen åtnjuter – kunna dämpa uppkomna oroligheter och återställa ordningen.

Bataljonen skall sträva efter ständiga förbättringar, men detta skall hela tiden balanseras mot bataljonsmedlemmarnas säkerhet (force protection).

Bataljonen skall vid sidan om ordinarie uppgifter alltid ha hög beredskap att övergå till strid syftande till att avvärja anfall mot Kosovo.

Bataljonen skall agera så att en kontinuitet vidmakthålls vid den svenska bataljonen i Kosovo, från våra företrädare, till våra efterträdare.

Beslutet återger på ett tydligt sätt de mål som vi arbetade mot. För att göra bilden mer fullständig vill jag nämna några arbetssätt och metoder som utvecklades under missionen.

Hertigen av Wellington lär ha uttryckt: ”The whole art of war consists in getting at what is on the other side of the hill.” Samma synsätt är användbart under en fredsbevarande operation. Hela tiden plågade jag mina underrättelseofficerare med frågorna: Vad kommer att hända? Vilka hot föreligger mot lösandet av vår uppgift? Vilka möjligheter kommer att bjudas oss i framtiden? Det var naturligtvis inga lätta frågor att besvara men svaren lades till grund för den operativa planeringen. Med dessa underrättelsebedömningar drevs sedan den operativa planeringen, såväl på kort som på lång sikt.

Under missionen utvecklades ett sätt att hantera oroligheter som ofta ledde till framgång för bataljonen med underställda förband. Metoden låter sig beskrivas med fem punkter:

- 1 Aktiv underrättelsetjänst för att tidigt utröna vad som håller på att hända.
- 2 Tidig och massiv utgångsgruppering av förband ur bataljonen och från brigaden underställda i och kring det område där oroligheter kan väntas.
- 3 Återhållsamt uppträdande i den intagna grupperingen.
- 4 Aktiva åtgärder mot uppvigglare och orosstiftare.
- 5 Hög beredskap för att slå ned demonstrationer och upplopp.

Med den metoden kunde vi motverka och förhindra många oroligheter och konflikter i ett tidigt stadium eller innan de brutit ut.

En annan viktig faktor som framkom

under missionen var behovet av att vara oförutsägbara. Vi förutsatte att de verkliga motståndarna bestod av professionella terrorister och kriminella. Vi räknade med att de, innan aktioner vidtogs, försökte att kartlägga våra metoder och rutiner. För att motverka detta strävade vi efter att variera oss och ändra metoder. Av den anledningen beordrade jag ofta bataljonsreserven att under nätterna åka runt i området, stoppa och genomsöka fordon på ett oförutsägbart sätt. Syftet var att ingen skulle kunna hitta blottor i vårt arbetssätt, att våldsvarkare skulle förstå att risken var hög att bli ertappad under kriminella aktiviteter, och att de facto finna personer med vapen och sprängmedel under operationerna.

Slutsatser och förslag

Som inledning till detta avslutande kapitel vill jag göra en anmärkning för att inte i den fortsatta framställningen bli missförstådd. Jag är mycket tacksam över att jag fick möjligheten att tjänstgöra som chef för den andra svenska bataljonen i Kosovo. Resultatet får andra uttala sig om men jag bedömer att bataljonens insats var ett steg, om än litet, för att föra situationen i Kosovo i rätt riktning. För min personliga del har jag lärt mig mycket.

Det som jag uppskattat mest har varit att få leda svenska soldater, fostrade i vårt svenska samhälle och utbildade i det svenska värnpliktssystemet.

Det som varit svårast har varit att behöva se små oskyldiga människor lida medan de skyldiga går fria och till och med

Överste Anders Brännström och Brigadier Richard Shirreff patrullerar i Gracanica.

ges personliga fördelar av konflikten.

Efter att ha beskrivit missionen i Kosovo och de metoder som bataljonen använde sig av vill jag avsluta med att dra några slutsatser och lämna förslag till förbättringar. Jag bedömer att de följande sju förslagen ligger inom Kungl Krigsvetenskapsakademiens arbetsområde.

Betydelsen av fredsbevarande uppgifter

Vi skall inte ge de fredsbevarande uppgifterna överdriven betydelse. När man tittar i nya reglementen och läroböcker om till exempel ledarskap upptas ofta en stor del av bilder och beskrivningar fredsbevarande situationer. Vid förbanden och i staber talas det allt oftare om att införa fredsbevarande uppgifter i värnpliktsutbildningen. Jag bedömer att det är farliga vägar att beträda. Grunden för att bli goda soldater och dessutom goda fredsbevarare är utbildning i väpnad strid. Att avvika från det synsättet är att förlora den rätta målsättningen med värnpliktsutbildningen.

Vi måste skilja på fredsbevarande utbildning och stridsutbildning. Stridsutbildning bör genomföras vid huvuddelen av Försvarmaktens förband. Där ligger soldatprofessionen och grunden för krigsförbandens verksamhet. Den fredsbe-

varande utbildningen skall hållas på det antal platser som erfordras för utbildning av utlandsstyrkan. Där bör uteslutande den typen av utbildning genomföras.

Prioritering

Vi har i Sveriges försvarsmakt i alltför hög grad tappat förmågan att prioritera. Enligt *Stora Synonymordboken* är innebörden av ordet prioritera att "behandla med förtur" eller "ställa i främsta rummet".

Försvarmakten har fastnat i 1980- och 1990-talens acceptans av brister, även vid de högst prioriterade förbanden. Enligt 1990-talets operativa planering hade de förband vi ställde högst krav på en krigsduglighet på 4 i en skala från 1 till 5. Bristerna vid en stor del av förbanden var

så omfattande att organisationen vande sig vid att hantera en situation där inget förband hade full duglighet, utan uppvisade olika grader av kravunderskridande.

En annan faktor i sammanhanget är att organisationen har förlorat förmågan att på ett fullgott sätt skilja mellan insats och övning. För den enskilde befattningshavaren i organisationen är skillnaden mellan dessa två uppgifter otydlig. Fördelning av brister genomförs utan en tydlig styrning från central ort.

Ovan relaterade förhållande har för min bataljon inneburit att brister såväl från utbildningsskedet som under utlandstjänstgöringen följt bataljonen under operationen i Kosovo. Högkvarteret beordrade förbanden i grundorganisationen att ställa instruktörer till chefens för SWEDINT förfogande för utbildning av bataljonen. Vissa förband underlät att skicka instruktörer eller sände instruktörer alltför sent. Under tiden pågick slutövningar vid grundutbildningsförbanden. Uppenbarligen gav de enskilda förbandscheferna och fördelningscheferna högre prioritet åt dessa övningar än vad de var beordrade till.

Mina kvartermästare tog under våren ut materiel för utbildning av förbandet före själva utlandstjänstgöringen. När plutonerna skulle påbörja utbildning under knappt tilltagen utbildningstid visade sig materielen i flera fall vara ur funktion och i behov av reparation. Det hela fick till följd att förbandet blev sämre förberett för utlandstjänstgöringen än om organisationen förmått prioritera materielunderhållet till de ytterst få av Försvarsmaktens pan-

sarbandvagnar, lastbilar och granatkastarpjäser som skulle användas för utbildning av utlandsstyrkan.

Jag vill särskilt notera att jag talar om resurser som finns väl tilltagna i Sverige, men som organisationen inte klarat av att tilldela den verksamhet som jag företrädde. Det är en verksamhet som av statsmakter och Försvarsmaktens centrala ledning har prioriterats och som, med *Stora Synonymordbokens* formulering, därför skall ”behandlas med förtur” och ”ställas i främsta rummet”.

Slutsatsen av detta är att Sveriges försvarsmakt måste förbättra förmågan att prioritera, att skilja de väsentligaste behoven från övriga. Det måste kombineras med en mer professionell inställning i stabstjänsten och underhållstjänsten. Om en verksamhet eller ett förband är prioriterat måste staber och förvaltningar, ned till sista medarbetare, bedriva framåtriktad stabs- och underhållstjänst. Med detta menar jag att inte vänta på materielbeställningar eller rapporter enligt stabstjänstens regler utan att ständigt fråga sig: Vad behöver förbanden i kraftsamlingsriktningen nu, i morgon och i framtiden?

Kontinuitet

Vi måste vi ägna kontinuiteten i missionsområdet större uppmärksamhet. Att bygga rotationsbataljonerna på de nyskapade insatsbataljonerna är en mindre lämplig väg att beträda så länge som utlandstjänstgöring inte är obligatorisk för officerare och värnpliktiga.

Trots att det sätt på vilket vi hittills arbetat med rotationsbataljoner har förde-

lar vad avser utbildning och förbands-sammanhållning uppvisar modellen tydliga brister vad gäller kontinuitet och därmed trovärdighet i missionsområdet.

Jag vill presentera ett förslag till ett framtida förfaringssätt för främst personalomsättning vid rotationsbataljoner inom den svenska utlandsstyrkan.

Så snart som möjligt efter att en mission har igångsatts skapas ett nytt förband i organisationen – till exempel den svenska Kosovobataljonen. Förbandet tilldelas förbandsfana och andra attribut och dess historia börjar räknas från den tid den första kontingenten grupperar i missionsområdet.

Förbandet betraktas sedan som ett förband hemma i Sverige. Det väsentligaste i förbandet är personalen som omsätts som vid övriga förband, dock naturligtvis med kortare tjänstgöringstid. Den behöver heller inte vara sex månader för den enskilde befattningshavaren utan kan varieras från några månader upp till mer än ett år efter diskussion med den enskilde och personalhandläggarna.

Rekrytering

Något måste göras åt rekryteringen till utlandsstyrkan, främst av officerare. Jag har personligen upplevt hur svår rekryteringen var till min bataljon. Hur en fördubbling av utlandsstyrkan skall kunna genomföras enligt gällande planer utan omfattande kvalitetssänkningar kan inte jag förstå.

Det är hög tid att ta frågan om rekrytering av främst officerare till utlandsstyrkan på allvar. Arvodesnivåer behöver

ses över, liksom ekonomiska frågor i allmänhet. Om organisationen verkligen vill att internationell tjänstgöring skall vara en väsentlig del av officerens liv måste detta också framgå, inte bara av ord utan också av konkreta åtgärder. En sådan åtgärd är att omgående bestämma att för att bli kapten i Sveriges försvarsmakt måste vederbörande först ha tjänstgjort i utlandsstyrkan, för att bli major måste vederbörande först ha tjänstgjort som kapten i utlandsstyrkan och så vidare. Ett sådant beslut skulle vara en tydlig och kraftfull fingervisning om vad det är frågan om samtidigt som det med säkerhet radikalt skulle förbättra rekryteringssituationen.

De framtida internationella engagemangen medför att officeren kommer att tjänstgöra i utlandsstyrkan många gånger under sin livstid. Då måste också tjänstgöringsförhållanden förändras. Vid min bataljon hade jag en subalternofficer som i juli, när han erhöll två veckors ledighet från missionsområdet, hade träffat sin flickvän i Sverige under mindre än tio dygn sedan årsskiftet. Så kan inte systemet vara konstruerat i en försvarsmakt som värnar om sin officerskår och prioriterar internationell tjänstgöring.

Det finska systemet till exempel innebär att personalen tjänstgör en månad i missionsområdet, och därefter bereds sex dagars ledighet i hemlandet och så vidare. Det innebär färre soldater i missionsområdet, större operativa risker och högre kostnader men är en långsiktigt positiv åtgärd som vi i Sverige bör ta efter.

Dessutom måste Försvarsmakten aktivt stödja den utlandstjänstgörandes fa-

milj med såväl information från mission-området som konkreta åtgärder anpassade till den aktuella familjens behov.

Ledarskap

Tjänstgöring vid förband i utlandsstyrkan är den bästa ledarskapsutbildning vi kan ge officerskåren innan ett potentiellt krig bryter ut. Det gäller alla nivåer, från plutonchefens till bataljonschefens.

Trots att fred råder i missionsområdet uppvisar internationella insatser omfattande förekomst av det som enligt Carl von Clausewitz utmärker kriget – osäkerhet och friktion – och detta på en helt annan nivå än vad grundutbildning och repetitionsutbildning hemma i Sverige erbjuder. Tjänstgöringen tvingar officeren att utöva ett personligt ledarskap. Den tvingar honom eller henne att vårda sin personal samtidigt som ibland impopulära beslut måste genomdrivas. Den tvingar honom eller henne att prioritera, ta risker och ständigt skilja huvudsak från bisak.

Allt detta är utvecklande för officerens ledarskap, men utlandstjänstgöring innehåller ytterligare aspekter än själva ledarskapet. Jag vill använda begreppet officersdanande, av verbet dana – forma, fostra, utbilda. Med det menar jag ett större begrepp än själva truppföringen, trupp-utbildningen och ledarskapet. Jag syftar på fördelen av att såväl från mänskliga som från professionella utgångspunkter få vistas i främmande miljöer. Att personligen se, höra, uppleva och knyta kontakter i ett samhälle långt ifrån Sverige, hemförbandet och de militära skolorna. Det ger livserfarenhet och nya perspektiv som är

till nytta för den enskilde officeren och för Försvarmakten.

Frågan om obligatorium för officerarna att tjänstgöra i utlandsstyrkan har oftast setts som en kvantitetsfråga, att kunna fylla kadrarna. Jag tycker att faktorerna som jag nyss anfört – ledarskap och officersdanande – är betydligt viktigare och avgörande för beslut i frågan.

Samordning

De säkerhetsskapande åtgärder som vidtas av militära förband och polisenheter måste kompletteras med åtgärder för att stärka det civila samhället och få en positiv ekonomisk utveckling i landet.

SIDA genomför omfattande verksamhet i Kosovo. De nuvarande politiska direktiven har resulterat i att ingen samordning sker mellan det arbete som Försvarmakten och SIDA bedriver i Kosovo. Jag är övertygad om att synergieffekter, såväl för Sverige som för lokalbefolkningen, skulle kunna uppnås om en bättre samordning av svenska skattemedel kunde åstadkommas. Min förhoppning är att förhållandet kan rättas till, senast vid nästa svenska mission.

Ekonomiska utvecklingsprojekt måste understödjas. Så är till exempel det samarbete kring gruvindustrin som Sverige deltar i mycket viktigt för en fortsatt positiv utveckling i den svenska bataljonens område och i Kosovo i övrigt.

Samarbete

Klimatet som nu föreligger inom NATO, KFOR och det internationella systemet i övrigt erbjuder möjligheter för Sverige

och Försvarsmakten. Det samarbetsklimat och de samarbetsformer som jag och mina soldater mötte i Kosovo tror jag inte Sverige har upplevt tidigare.

Jag bedömer att mycket finns att hämta av kunskap, erfarenheter och kompetens om vi är villiga att utnyttja de möjligheter som nu bjuds.

Vi bör aktivt ta vara på tillfällena till erfarenhetsutbyte redan före tjänstgöring i missionsområdet, bjuda in föreläsare och utbildare till våra kurser och våra staber.

Det innebär också att svensk lagstiftning och gällande regelverk måste ses över och anpassas till internationellt samarbete.

Slutord

Mitt inträdesanförande i Kungl Krigsvetenskapsakademien har avhandlat konti-

nuitet i internationella operationer. Internationella fredsbevarande insatser utgör varken Försvarsmaktens eller Kungl Krigsvetenskapsakademiens huvudområde. Jag bedömer ändå att slutsatserna från min tjänstgöring som bataljonschef vid den andra svenska Kosovobataljonen kan tillföra Kungl Krigsvetenskapsakademiens arbete något.

Jag hoppas att jag inte misstolkas av någon och vill därför avslutningsvis betona att det viktigaste för Försvarsmakten över tiden är att förbereda försvar av landet Sverige och om inte den avskräckning som det medför lyckas, kunna försvara nationen mot väpnat angrepp. Förmåga till väpnad strid måste alltid vara det grundläggande och centrala i en professionell krigsmakt.